

Protokoll 13-14. juni 2022

Styremøte i Øvre Pasvik nasjonalparkstyre / Pa'ččjoogg meermeä'ccstu'vrr

Øvre Pasvik
nasjonalparkstyre

Báhcaveaji
álbmotmea-
hceestivra

Pá'jj-Pa'ččjoogg
meermeä'cc

Tidspunkt: Mandag 23.06.22 kl. 17.00-19.00 og tirsdag 14.06.22 kl. 16.00-18.00, 4 timer møte.

Sted: Senja og Tromsø, i forbindelse med studietur til Ånderdalen nasjonalpark.

Anne Wikan fra Besøkssenter ØPN-Svanhovd deltok også under styremøtet.

TILSTEDE:

Styret Kurt Wikan, leder Cecilie Hansen, nestleder Arne Liaklev, styremedlem Ole K. Josefsen, varamedlem Are Jørstad, varamedlem	Sekretariat: Rolf E. Sch. Kollstrøm, nasjonalparkforvalter
Meldt forfall Hanne Christine H. Sundfær, styremedlem	

Sak 10/2022 Åpning av møte, registrering og godkjenning

- Registrering av deltakere, styret er beslutningsdyktig.
- Ole K Josefsen underskriver protokollen.
- Innkalling og sakliste ble godkjent.
- Protokoll fra styremøtet 05. april 2022 ble godkjent.

Sak 11/2022 Orienteringssaker

- Workshop Kolarctic PAN, Pasvik 11. mai, Ansvarlig var finsk partner LUAS. Orienteringer fra Cecilie Hansen, Kurt Wikan og forvalter. Tatt til orientering
- Kolarctic PAN, Management group -møte 7. Juni - mulig avslutningsarrangement Kolarctic PAN i Pasvik oktober 2022. Orientering fra Anne Wikan om alternativ avslutning av Kolarctic PAN i Rovaniemi i forbindelse med reiselivsmesse 13-14. oktober.

- C. Kolarctic PAN, Framdrift Infopunkt Gjøken - besøk til finsk partner i Vasatokka 24. mai 2022, - Vasatokka's guiding material. Kurt Wikan orienterte om blant annet mobilspill for skoleungdom knyttet til naturveiledning. Tatt til orientering.
- D. Min nasjonalpark, Naturskole om verneverdier i Øvre Pasvik-tilbud til lokale skoler i Sør-Varanger. Orientering fra Anne Wikan, Svanhovd Besøkssenter ØPN. Tatt til orientering.
- E. Befaring med Sør-Varanger kommune -krigsminneplan-gruppa, 7. juni. Luftwaffeleier og Infopunkt Gjøken med ildstedrekka. Orientering fra forvalter og Kurt Wikan. Tatt til orientering.
- F. Årsmøte Vegrådet for skogveger i Pasvik 25. mai. Både styreleder og forvalter var forhindret fra å møte. Styreleder Kurt Wikan orienterte fra årsmøtet og årsmøtereferatet. Styret vil bidra med kr 70.000 i Vegrådet for 2022. Tatt til orientering.
- G. Henvendelse fra Viltneimnda om piggtrådgjerde ved den gamle fangeleiren. Forvalter vil svare ut at tilrettelegging av denne leiren er i styrets Besøksstrategi. Tatt til orientering.
- H. Stein Farstadvoll UiT, orienterte om registrering av kulturminner i Øvre Pasvik nasjonalpark og landskapsvernområde og tanker om videre samarbeid med nasjonalparkstyret. Tatt til orientering.

Sak 12/2022 Kartverket, søknad om bruk av helikopter, - grenseoppgang Norge-Finland 2022-2024

Kartverket søker om bruk av helikopter langs riksgrensa til Finland og rydding av vegetasjon i grensegata, der grenseoppgangen berører Øvre Pasvik nasjonalpark.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldlovens §48 gir nasjonalparkstyret Kartverket ved Tor Erik Bakke, dispensasjon til bruk av helikopter langs riksgrensen til Finland i Øvre Pasvik nasjonalpark under 300 meters høyde med landing i forbindelse med inspeksjoner og forberedelser til rydding av grensegate, reparasjon/skjøtsel av grenserøyser, rydding av 5 meter brei grensegate og oppsetting av skilt der ferdselsårer krysser grensa, i periodene

01. august-15. september 2022
01.juni – 1. oktober i 2023 og 2024

Nasjonalparkstyret forutsetter at søker avklarer eventuelle andre nødvendige tillatelser før arbeidet starter.

Dispensasjonen gjelder også fjerning av vegetasjon i grensegata.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, friluftsliv og kulturminner.
- Nasjonalparkforvalter gis beskjed i forkant om perioder med arbeid som kan medføre lavtflyging og landing på med helikopter i Øvre Pasvik nasjonalpark. Beskjed gis med melding over mobilnr: 480 59 308.
- All personell som opptrer på vegne av Kartverket skal medbringe en bekreftelse på dette.
- Denne tillatelsen skal medbringes i felt og fremvises for oppsyn og politi.

Ved brudd på vilkårene trekkes tillatelsen umiddelbart tilbake.

Bakgrunn

Søknaden fra Kartverket gjengis her:

I perioden 2022-2024 skal det gjennomføres en avtalefestet grenseoppgang mellom Norge og Finland. Oppdraget fra norsk side kommer fra Utenriksdepartementet med Kartverket som utøvende fagmyndighet. Fra finsk side vil arbeidet bli organisert på omtrent samme måte, men der vil den finske Grensebevakningen ha ansvar for selve skjøtselsarbeidet. Regjeringen i begge land oppnevner hver sin grensekommisjon som vil samarbeide om oppgangen til arbeidet er slutført.

Selve skjøtselsarbeidet er inndelt i to avsnitt, vestre og østre. Ved forrige grenseoppgang som ble gjennomført i år 2000 hadde Norge ansvar for det østre avsnittet. Denne gang er ansvarsområdet byttet om, og Norge har ansvar for det vestre avsnittet. Det strekker seg fra Treriksrøysa Norge/Sverige/Finland til Tanavassdragets begynnelse helt sør i Anarjohka nasjonalpark. Finsk ansvarsområde er fra Polmak, der grensa går over fra elva til land, og østover til Treriksrøysa mot Russland ved Krokfjellet.

Mellom østre og vestre avsnitt er djupålen i Tanaelva definert som riksgrense. Kartlegging av djupålen langs Tanaelva blir gjennomført i felleskap mellom landene.

Norge og Finland har en gjensidig [skjøtselsavtale](#) der begge land plikter å ivareta grensas skjøtsel i mellomperioden. På bakgrunn av denne er det fra norsk side utført inspeksjoner og påkrevd skjøtsel i årene 2015, 2017 og 2018. I 2018 ble det gjort en reparasjon av hjertesteinen på Treriksrøysa NO/FI/SE. I tillegg ble det ryddet tilvekst i grensegata nær kryssende veioverganger.

Den kommende grenseoppgangen starter formelt i 2022. En norsk grensekommisjon skal oppnevnes om kort tid, og skjøtselsarbeidet starter i løpet av sommeren. Arbeidet som skal gjøres er reparasjon/skjøtsel av grenserøysen, rydding av 5 meter brei grensegate og oppsetting av skilt der ferdselsårer krysser grensa. Arbeidet i 2022 vil foregå i løpet av august og første halvdel av september. Oppgavene er inspeksjoner og forberedelser til rydding av grensegate, og til noe av dette arbeidet vil det bli brukt helikopter.

Nasjonalparkene Reisa, Øvre Anarjohka og Øvre Pasvik blir berørt av vårt arbeid. Vi søker med dette om tillatelse til å lande med helikopter langs riksgrensa i de nevnte verneområdene. Bruk av helikopter i 2022 kan bli aktuelt i kortere perioder mellom 1. august og 15. september. I 2023 og 2024 kommer vi også til å bruke helikopter, og da

kan vi ha behov for å arbeide på andre tidspunkter i sommerhalvåret. Derfor er det ønskelig at dispensasjonen får varighet ut 2024. I tillegg til landingstillatelse søker vi også om tillatelse til rydding av grensegata der det er tilvekst siden forrige grenseoppgang.

Verneforskrift

Forskrift om vern av Øvre Pasvik nasjonalpark/Báhčaveaji Álbmotmeahcci, Sør-Varanger kommune, Finnmark er fastsatt ved kgl.res. 29. august 2003.

Verneforskrifter for nasjonalparker er i dag hjemlet i naturmangfoldlovens § 34 og § 35. I § 35 om nasjonalparker heter det blant annet at *«Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen.»*

I verneforskriften heter det i § 2 Formål: *«Formålet med Øvre Pasvik nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende barskogområde som i det vesentlige urørt i forhold til tekniske inngrep, ta vare på et skogøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen samt ta vare på landskapsformer, særpregede geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»*

Etter verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark § 3, punkt 6.1 er motorferdsel forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter. Etter forskriftens § 3 pkt 2.1 er plantelivet vernet. Plantelivsvernet er også beskrevet nærmere: *«Vegetasjon, herunder døde trær og busker, skal vernes mot all skade og ødelegging»*

Nasjonalparkstyret kan etter § 48 i naturmangfoldloven kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Vurdering

Avklarte og tydelige riksgrenser kan vurderes som nødvendig ut fra sikkerhetshensyn eller vesentlige samfunnsinteresser, -kanskje spesielt nå som et annet av våre naboland har gått til angrep mot et tredje naboland ved en annen grense. Vurderingen videre blir i forhold til om hvorvidt tiltaket strider mot verneformålet eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Den lokale forvaltningen kjenner området og artsinventaret i forhold til verneverdiene gjennom erfaring og kunnskap samlet i bl.a. Naturbasen og Artsdatabanken. Tidsrommet det søkes dispensasjon til motorisert ferdsel, er en sårbar perioder for mange hekkende fuglearter. Dette gjelder bl.a. sangsvane, sædgås, trane, og en rekke rovfugler. I forbindelse med helikopterlanding og lavtflyging er det snakk om forbigående forstyrrelser i form av støy av kort

varighet, avgrenset til grenselinja til Finland. Dette vil minimere risken for å forstyrre sårbare lokaliteter og gjennom vilkår kan man sikre at verneverdiene ikke påvirkes nevneverdig.

Reindrifta har årlig beitetid i Øvre Pasvik i perioden 15. oktober til 1. mai, som er utenom aktuelle perioder med helikoptertrafikk.

Nasjonalparkforvalter kan ikke se at en eventuell dispensasjon vil gi noe presedens. Dette er påregnelig nødvendig arbeid langs riksgrensa som foretas med års mellomrom, og på oppdrag fra andre statlige myndigheter.

Det er derfor ikke fare for at andre kan søke om tillatelse på samme grunnlag og skape presedens for en utvikling som på sikt kan skade verneformålet, jfr.

naturmangfoldlovens § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Kunnskapsgrunnlaget for gjennomføring av overvåkingen er god, og tilfredsstillende naturmangfoldlovens § 8. Naturmangfoldlovens § 9 om føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse i denne saken.

Vedlikehold av riksgrensens grenserøyser, og grensegate gjennomføres på samme måte som tidligere. Forvalter mener derfor at naturmangfoldlovens §12 ikke kommer til anvendelse i dette tilfellet. Samlet sett så tilfredsstillende søknaden kravene i naturmangfoldloven § 48 til å kunne gi dispensasjon fra verneforskriften og at søknaden kan innvilges med vilkår.

Forslag til vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldlovens §48 gir nasjonalparkstyret Kartverket ved Tor Erik Bakke, dispensasjon til bruk av helikopter langs riksgrensen til Finland i Øvre Pasvik nasjonalpark under 300 meters høyde med landing i forbindelse med inspeksjoner og forberedelser til rydding av grensegate, reparasjon/skjøtsel av grenserøyser, rydding av 5 meter brei grensegate og oppsetting av skilt der ferdselsårer krysser grensa, i periodene

02. august-15. september 2022

01.juni – 1. oktober i 2023 og 2024

Nasjonalparkstyret forutsetter at søker avklarer eventuelle andre nødvendige tillatelser før arbeidet starter.

Dispensasjonen gjelder også fjerning av vegetasjon i grensegata.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, friluftsliv og kulturminner.
- Nasjonalparkforvalter gis beskjed i forkant om perioder med arbeid som kan medføre lavtflyging og landing på med helikopter i Øvre Pasvik nasjonalpark. Beskjed gis med melding over mobilnr: 480 59 308.
- All personell som opptrer på vegne av Kartverket skal medbringe en bekreftelse på dette.
- Denne tillatelsen skal medbringes i felt og fremvises for oppsyn og politi.

Ved brudd på vilkårene trekkes tillatelsen umiddelbart tilbake.

Styrets behandling

Vedtaket ble som innstilt.

Sign. _____

Kurt Wikan leder

Rett protokoll bekreftes:

Sign. _____

Are Jørstad